

Esikoinen

Kirj. Dulcie Demer.

(Suomennos englanninkielestä)

Se oli ollut kauhea talvi. Vanha, likanen, valkopartainen Yksisilmäkään — joka muisti ajan, jolloin jokitöyräs oli miehen vartta korkeampi kuin se nyt oli, hän, joka kerjasi pojaltaan rustoja ja nahkappaleita ja vikisi kuin sairas vaimo jos lapset heristelivät häntä kepeillä — hänkään ei muistanut ennen koskaan olleen sellaista talvea. Tämä oli kolmannen lumituiskun aikaan — viimeisen suuren lumituiskun edellä — ne toiset löivät Yksisilmän päähän rikki ja sinä päivänä he söivät lihaa. —

Viikkokausia oli yhtämittaisia pakkausia ja tuiskuja ja luminielokset kasaantuivat laaksopaikoissa niin korkeiksi, että urospeura olisi sarvineen peittynyt niiden alle. Jäättävä tuuli, joka oli kuin täynnä teräviä jääneulasia, puhalteli paljaiden kallioseinien välistä ja kapea joki, jonka äyriät olivat paksun jääkerroksen alla, oli tuulen puoleiselta syrjältä lumirännän peitossa.

Puunoksat, joita luolan asukkaat olivat talven varalta keränneet, olivat jo aikoja sitten loppuneet ja miehet, naiset, lapset ja koirat luolan mustissa onkaloissa tunkeilivat toistensa lähetyville pysäkkeen lämpimänä. Ja kun vihuri puhalsi luola-aukon suulla ja pakkahan puri heitä luhin asti, läjiin likistyneet ihmiset ja eläimet tuijottelivat äänettömästi, toivoton kurjuus kuvastuen katseistaan.

Sitten tuli nälänhätä. Lumipeitteinen maailma näytti aivan tyhjältä ja autiolta. Näikäisten susilamojen ulvonta ainoastaan häiritäi tähtikiikkaiden öiden äänettömyyttä. Susien jälkiä oli kaikkialla. Ne tunkeilivat luolan suulle asti ja raatelivat lapsukaisia, jotka sattuivat olemaan luola-aukon lähellä ja ne söivät naisen, joka oli ammentamassa vettä joen avannosta.

Aina päivän laskeissa tulivat metsästäjät takasin luolaan tyhjin vatsoin ja tyhjin käsin, kertoen kuinka sudet olivat ainoat elävät olennot, joiden jälkiä he olivat nähneet. Ja nälkä kiirtyi kiihtymistään. He pureskelivat vuoteinaan ja peitteinään olevia taljoja ja kun yksi koirista sai penikoita, tappelivat luolan asukkaat siitä, kuka saa niitä syödä. Rintalapsat ja muut pienet lapset kuolivat ensiksi ja heidän jälkeensä kuolivat heikoimmat naiset.

Käiken tämän kurjuuden ja puutteen aikana oli Vahvemies — nyt luseva ja laiha kuin näikintynyt leijona — onnistunut jollakin tavalla pitämään hengen itsessään ja vaimosaan, Punatukassa. Se oli hän, joka näikintyneen eläimen vaistolla ensiksi osui ylängölle kuolleiden eläinten raadoille. Neljä niistä oli pelkkiä luurankoja, vaan yhdessä oli hiukan lihaa. Vahvemies ei pysähtynyt syömään vaikka hän vapisi ruuan näkemisestä, sillä hän oli viisas ja tiesi, että juosin vatsan kanssa ei jaksa juosta. Ja kilpajuoksu luolalle oli ankara. Nuolen toisensa jälkeen lennähtivät toiset metsästäjät hänen jälkeensä, mutta hän kuitenkin onnistui paeta takaa-ajajansa. Hän söi itsensä kylläiseksi eikä piilottanut ruuan jäljettä Punatukalta, vaan antoi hänelle mitä häneltä itseltään jäi tähteeksi. Ennen lumen tuloa oli Punatukka ollut vahva ja uljas kuin emäleijona ja voimakas ja jäntevä kuin väkevin mies. Vahvemies isännöi hänen yllensä kuten ureleijona naaraansa ylitse ja Punatukka oli pian tuleva äidiksi hänen lapselleen. Vahvemies ei ollut tietoinen siitä, että hän ajatteli kaikkea tätä, mutta hän vaan antoi ateriansa tähteet vaimolleen.

Se oli neljäs tunti jälkeen puolen yön eikä kylmän kouristuksilta voinut nukkua. Vahvemies painoi leukansa

polviaan vasten ja koetti pysyä lämpimänä taljan sisällä. Luolassa ei ollut ollut lihaa kahteen päivään ja Vahvemieskin alkoi kuulla kummallisia, kumisevia ääniä päässään. Silloin tällöin hän torkahti heikeksi, mutta heräsi pian jälleen kylmään ja vähitellen kului yö saamuun. Tunti ennen päiväkoittoa, hämarassa aamuhämärässä, hän kuuli Punatukan valittavan. Kerran tai kahdesti hän kuuli vaimon liikahtavan ja vahoja hän kuuli hänen hengityksensä käyvän tiheäksi ja pidätetyksi ja sitten hän päästi lyhyen omituisen huudon, jossa oli outo tuskan värinä. Ja sitten, juuri kun päivä hämärsi, kuului äkkiä heikko, hiljainen vikinä, joka vähitellen muuttui hiljaiseksi itkun nyyhkytykseksi. Vahvanmiehen mieleen muistui pienen karitsan ääni.

Nousevan auringon punasensruskea loimu oli muuttunut eläväksi, kultaiseksi sädemereksi ja luolan oviaukosta tulevan heikon valon valossa näki Vahvemies, että Punatukka oli äiti, joka hurjin, pelokkain, valppain silmin katseli esikoistaan, jota hän piteli näälän kuivettamalla rinnoillaan. Hän ei puhunut mitään ja Vahvemies otti aseensa ja lähti ulos.

Aurinko oli jo kohonnut melkein keskitaivaalle, kun hän palasi, hiuksensa ja partansa märkinä sulaneesta lumesta. Hän oli saanut kaksi jänistä. Niissä oli heille vain suupala kummallekin, joka riitti vain kiihottamaan alati kalvavaa nälkää. Hän antoi pienemmän niistä vaimolle.

Sitä päivästä alkaen alkoivat ilmat lauhua ja luminielokset aleta. Viikon päivät sen jälkeen ryöppysi joki tulvillaan ja ärjyen ja ryskyen särki vesi rannan jäätikköitä ja kiskoi irti rannalla kasvavia honkia vieden niitä suurten jääharkkojen mukana tuntemattomia matkojaan. Kun rannalla eläjät kuolivat virran pauhun, iloitsivat he, sillä he tiesivät, että pian tulisi kevät, kesä ja ruokaisat päivät.

Lumisen talven lähtöä seurasi varhainen ja lämmin kevät. Villit kirsikkapuut kukkivat tavallista aikasemmin ja eräänä päivänä eräs heimon pienemmistä toi äidilleen kourallisen metsän siniörvokkeja.

Runsaasti kasvava viheriä ruoho laaksoissa luolan lähetyillä houkutteli luoksensa näikintyneitä hirviä ja peuroja ja metsästäjät nukkuiivat ensimmältä hyvin vähän öisin. Miehet, naiset, lapset ja ne koirista, jotka oli jätetty syömättä, söivät itsensä niin kylläisiksi, että he olivat ensin melkein tunnottomia. Useita heistä kuoli liiallisen syömisen takia pitkän paaston jälkeen, mutta kuitenkin se oli onnellista aikaa.

Punatukan lapsi — se oli poikalapsi — oli sairas syntymästään asti. Näikintyneenä elämänsä ensi päivinä, ei se ottanut vaurastukseen sitenkään kun näiden yltäkyläisten aikojen tultua hänen äitinsä rinnat tulvehtivat maidon runsaudesta. Alituisen se valitti heikolla, surkealla äänellä tai makasi kuin tajutonna äitinsä rinnoilla, välittämättä siitä suloisesta elämän lähteestä, joka oli sen ääressä. Ja äiti huolehti, suri ja ihmetteli käsittämättä syytä lapsensa onnettomuuteen.

Ai-Ai, jonka luolaontelo oli aivan Punatukan onkalon lähellä, oli myöskin poikalapsen äiti. Mutta hänen lapsensa ei itkenyt muulloin kuin silloin kun sillä oli nälkä, ja silloin sen iku oli aina kovaa, voimakasta kuin varikan ammuminen. Ja kun se imi Ai-Ain rintoja, tai konttasi hänen jaloissaan, oli se aina ahne ja vilkas ja lihava kuin karkun penttu. Punatukka vihasi Ai-Aita ja hänen lastansa. Hän toivoi, että se kuolisi, tai että Ai-Ai hukkuisi joelle ja hänen lapsensa kuolisi sitten nälkään. Hänen vihertävät silmänsä kävivät kapeiksi vuruiksi vihasta ja kateudesta. Vahvemies oli kärsimätön valittavan pienokaisensa suhteen. Ne lapset,

joita hän oli nähnyt, söivät lihaa jo kolmannella kuukaudella ja telmivät puolivillien koirien kanssa itkemättä. Hän ihmetteli kuinka niin korkeapoinen, voimakas nainen kuin Punatukka saattoikaan synnyttää tuollaisen lapsen. Punatukka käsitti vaistomaisesti Vahvanmiehen ajatukset ja sitä voimakkaammaksi kasvoi hänen äidintunteensa esikoistansa kohtaan. Kerran kun Ai-Ai konttasi katsomaan hänen lastansa, löi Punatukka häntä kasvoille niin, että Ai-Ai kiiruhti pois valittaan ja pyyhkien hänen kynsiensä verisiä jälkiä.

Luonnossaeläjille ominaisella vaistolla kääntyi Punatukka Valon, pimeyden hävittäjän puoleen. Hän asetti lapsensa makaamaan lämpimälle nurmelle, jossa sitä auringonsäteet lämmitivät ja vienet tuulokset lehyttelivät. Punatukka tiesi, että valo on kaiken elämän antaja, päivän puolella ohivat hedelmät ja marjatkin makeimmat ja vähitellen hänen mielessään kehittyi ajatus, että Valon voima se olisi, joka voisi saattaa hänen lapsensa yhtä terveeksi, vilkkaaksi ja lihavaksi kuin Ai-Ain lapsi oli. Valon antajaa on lahjottava, jotta se jakaisi siunaustaan hänen lapselleen. Hän oli kerran yksin luolaonkalossaan. Lapsi oli kääntynyt pois hänen rinnoiltaan ja lepäsi hänen sylissään ikäänkuin olisi ollut tainnoksissa. Jostakin kuului Ai-Ain lapsen voimakas, elämänsähaluinen itku. Punatukka otti tuoreen eläimen maksan, jonka Vahvemies oli tuonut ja asetti sen puunlehtien väliin. Hän otti lapsen kainaloonsa ja Valolle uhriksi aiotun maksan toiseen käteensä ja käveli korkealle, paljaalle kalliolle jossa hän asetti maksan kivele ja viritti sen vierelle nuotion. Kun paistuvan maksan kärry levisi ilmaan, odotteli Punatukka, että Valo tulisi nauttimaan hänen uhrinsa. Lapsi makasi hänen polvillaan ja kerran, kun hän kosketti sen jalkoja, hän tunsi, että ne olivat kylmät. Vainkaan Valo tekisi hänen lapselleen sen mitä hän pyysi, sillä olihan maksaa suuri ja maukas, hänen ja heimonsa mielestä parhain herkkupala, joka varmaan maistuisi Valollekin. Kuinka hänelle käsittämätön voima, Valo, tulisi hänen uhrinsa nauttimaan, sitä hän ei tiennyt. Lapsen kurkuun kuului hiljainen korino, pieni ruumis nytkähti muutaman kerran, kuului hiljainen huokaus ja lapsi oli sitten hiljaa. Punatukka puristi lapsen rinnoilleen — hänen esikoisensa oli kuollut!

Rosvotun äitiyden tuskasta valittaan hän iski täyteläisiin rintoihinsa, joiden yltäkyläisyys oli muuttunut ivaksi, ja huojuttain suruissaan ruumistaan kuolleen lapsensa yli, hän valitti: Lapseni, lapseni, lapseni!

Kun hän nosti kateensa, näki hän Vahvanmiehen kumartuneena lähellään. Mies ymmärsi Punatukan tuskan ja nosti hänet ylös. Hän otti paistuneen maksan ja lähti luola-aukon ja Punatukka seurasi perässä tuon tuostakin silmäten jälkeensä kalliolle, jonne hänen lapsensa ruumis jäi. Luolaan pääsyään hän vetäisi ulompaan onkaloonsa ja itki ääneensä. Vahvemies murahti ja lähti ulos. Hetken kuluttua hän palasi ja toi valkokukkaisen köynnöksen, jonka hän heitti Punatukan helmaan ja pudistaen Punatukkaa olkapäästä, hän päästeli omituisia, lempeisointuisia kurkkuausmia. Punatukka näytti ymmärtävänsä. Hän lakkasi itkemästä ja kiatoi oksan päänsä ympäri ja katsoi niistä silmiin. Hän päästi omituisen, ihailua osottavan äänen ja alkoi leikata maksaa, josta hän antoi parhaimmat palat Punatukalle, ikäänkuin hän olisi ollut vielä nuori, puhdas neitonen ja hän valloittava metsästäjä. Ja Punatukka hymyili.

— Tahdotko tietää mitä työläisnaiset toimivat ja ajattelevat. — Tilaa Toveritar

IHANNELIITTOTUNNILTA

(Jatkoo kahdeksannelta sivulta)

isä tiesi, koska hän oli opettanut poikansakin ajattelemaan.

Kun Einari kertoi kotona, että poikain täytyy viedä kouluun sirppi, haravan ja höylän, lähti hänen isänsä viemään hänen sinne erään kirjan jossa oli äitinkoneen, haravakoneen ja höyläkoneen kuvat y. m. Einari tiesi, että kuvista voi näyttää toisille lapsille ja selittää, millä laiseksi sirppi on nyt muutettu sekä nuo toiset esineet. Hänen isänsä oli kertonut että sirppi oli kyllä hyvä ennen aikaa, samoin harava ja höylä, mutta niillä tuli vähän ja hitaasti työtä, siksi ruvettiin ajattelemaan miten se korjattaisi, kun joka työkalu vaati aina yhden ihmisen sitä käyttämään. Ja kun työmiehet olivat ajatelleet kauan aikaa keksivät he viimein koneet, joilla tuli joutusaaan työtä, eikä tarvinnut enemmän ihmisiä kuin sirppikään, niitä käyttämään. Mutta isä sanoi, että kesti joskus kauan aikaa, ennenkuin jok usirpin omistaja raski lakata sirppiä käyttämästä, sillä se oli tullut hänelle vanhaksi rakkaaksi esineeksi. Mutta kun he sitten viimein uskoivat ja näkivät, että se ei enään ole niin käytännöllinen kuin uudet koneet, heittivät he lopulta sirpit, haravat y. m. hitaammat työesineet liiterin nurkkiin ja ostivat noita joutuisia uusia koneita. Jos joku ei tahtonut luopua vanhoistaan sai hän ne pitää, mutta hänen työnsä oli tietysti kovin hidasta. Ja isä kertoi vielä että samoin kuin vanhoja esineitä hyljätään uusien käytännöllisempien keksittyä — samoin tehdään aatteiden ja ralhankin sulteen. Isä, joka nyt on sosialisti, voi muuttua kommunistiksi ja bolshevikiksi, niinkuin Venäjällä sanotaan sosialistien muuttuneen Meidän kansakoulun opettaja kyllä sanoi, että bolshevikit ovat ryöväreitä ja murhamiehiä, mutta se ei ole totta. Isä sanoi minulle, että sellainen opettaja joka noin sanoo on sellainen vanhanaikainen ihminen, joka ei raaski luopua sirpistään, ja siksi hän sanoo että bolshevikit ovat pahoja ihmisiä. Minä olen lukenut lehdistä että Venäjällä kaikilla köyhillä ihmisillä on nyt parempi olla kuin ennen. Sosialistisessa eli kommunistisessa yhteiskunnassa täytyy kaikkien tehdä työtä saadakseen kaikkea mitä hän tarvitsee. Kukaan ei elä toisten työn tuloksilla."

"Sinä Einari olet viisas poika, ja sinulla on kunnioitettava isä", sanoi opettaja. Koettaapa kaikki toisetkin lapset oppia yhtä paljon kuin Einari. Nyt me lopetamme tänään". Ja opettaja antoi oman jokaiselle tytölle ja pojalle.

Yhdysvaltalainen kirjeenvaihtaja karhotettu Mexicosta

Laredo, Texas, maalisk. 5 p. —Gerald Brandonin, joka on toiminut Mexico Cityssa "Los Angeles Timesin" kirjeenvaihtajana, toi kaksi mexicolaista poliisia rajan ylitse täällä eilen. Poliisit saattoivat Brandonia tänne Mexico Citystä saakka. Mexicon viranomaiset syyttävät hänen sekaantuneen Mexicon politiikkaan.